

Szolnoki János
1920 – 1978

1978. július 29-én, életének 57. évében hosszantartó, de nagy akarattal viselt betegeskedés után elhunyt dr. Szolnoki János mikrobiológus, tudományos főmunkatárs, a biológiai tudományok kandidátusa, a Magyar Tudományos Akadémia Geokémiai Kutató Laboratóriumának tudományos csoportvezetője, a „Soproni Talajbiológiai Iskola” volt tagja.

1920. október 16-án született Rákospalotán. Gimnáziumi érettségi után a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen kémia–fizika szakos hallgatóként folytatott tanulmányokat. 1947-ben hadifogságból hazatérve először az egyetemi Dietetikai Intézetben dolgozott, onnan 1949-ben az MTA Tihanyi Biológiai Kutató Intézetébe került, ahol segédkutatóvá nevezték ki. 1952-ben Tihanyban lett aspiráns, majd néhány hónap múltán dr. Fehér Dániel akadémikus vezetése alatt az MTA Soproni Talajbiológiai Kutató Laboratóriumában folytatta tanulmányait. Kandidátusi értekezését „Vizsgálatok a trágyabiológia tárgyköréből” címen készítette el. 1955-től Budapesten az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetében tudományos munkatársi beosztásban előbb a Trágyázástani, később az 1960-ban megalakult Mikrobiológiai Osztályon dolgozott 1962-ig.

1962-től mint tudományos főmunkatárs, 1976 óta mint tudományos csoportvezető — haláláig az MTA Budapesti Geokémiai Kutató Laboratóriumában működött. 1957-ben nyerte el a biológiai tudományok kandidátusa címet; 1961-ben egyetemi doktori címet szerzett a gödöllői Agrártudományi Egyetemen; 1967-ben pedig az Eötvös Loránd Tudományegyetemtől címzetes egyetemi docensi címet kapott.

Közel negyven publikációja látott napvilágot. Több előadást tartott külföldön és a Magyar Mikrobiológiai Társaság (Mezőgazdasági és Ipari Mikrobiológiai Szekciója), a Magyar Talajtani Társaság Talajbiológiai Szakosztálya, a Magyarhoni Földtani Társulat és egyéb tudományos társaság tagjaként hazai rendezvényeken is számos előadásban ismertette kutatása eredményeit.

Munkássága két korszakra különül el, az egyik az 1950-től 1962-ig terjedő időszak, mely mikrobiológiai—talajbiológiai vizsgálatait öleli fel: a Streptomyces fajok antibiotikus aktivitása és a talajok közötti összefüggések tanulmányozásával kapcsolódott be az MTA Tihanyi Biológiai Kutató Intézetében folyó munkába (Ann. Biol. Tihany, 1951). Foglalkozott — többek között — a foszfor istállótrágya mikroba közösségeire gyakorolt hatásával, az istállótrágya szacharáz aktivitásával, a búzaszalma, a glükóz talajbani lebontásával stb.

Munkásságának második, hosszabb periódusában — az utóbbi 17 évben — geomikrobiológiai—biohidrometallurgiai vizsgálatokat végzett. Még talajmikrobiológusként Fehér akadémikussal és másokkal együtt, hazai viszonylatban elsőként kezdte meg a kőolaj mikrobiológiai kutatását („Vizsgálatok dunántúli kőolajok baktériumflórájáról és mikroszkópikus szerves maradványairól”, Bányászati Lapok 1955), mely geomikrobiológiai tevékenységének mindvégig visszatérő témájává vált.

Biohidrometallurgiai kutatásait a szulfidérc mikrobiológiai oxidációjának tanulmányozásával kezdte meg. Kísérleti és gyakorlati intézményekkel, üzemekkel szoros együttműködésben végezte az ércek mikrobiális lúgzására irányuló — hazai viszonylatban úttörő — tevékenységét. A biológiai oxidációra irányuló vizsgálataiból szabadalom is született.

A mikroorganizmusoknak a szekunder szulfát felhalmozódásban a mecseki uránérc keletkezésében és áthalmozódásában vitt szerepének tisztázásán kívül a geomikrobiológia elméleti problémáinak és eredményeinek propagálására is gondot fordított.

Munkájára a kémiai szemlélet, a kémiai módszerek iránti érzék és érdeklődés, illetve e módszerek alkalmazására irányuló fáradhatatlan, elmélyült laboratóriumi tevékenység volt jellemző.

Halálával egyaránt veszteség érte a talajbiológiai, valamint a geomikrobiológiai—biohidrometallurgiai kutatásokat.

KECSKÉS MIHÁLY